

Kommissionens arbetsprogram 2017

2016/17:FPM30

Statsrådsberedningen

2016-11-29

Dokumentbeteckning

KOM (2016) 710

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén – Kommissionens arbetsprogram 2017

Sammanfattning

Arbetsprogrammet innehåller kommissionens prioriteringar för 2017. Kommissionen betonar att de avser fokusera på de stora frågorna där medborgarna förväntar sig resultat från EU. Ekonomisk återhämtning, arbetslöshet, migrationsströmmar, terroristhot och instabilitet i närområdena hör till de frågor kommissionen pekar ut som de stora utmaningarna för EU under 2017. Arbetsprogrammet är indelat efter prioriteringarna:

1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar;
2. En sammankopplad digital inre marknad;
3. En motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik;
4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas;
5. En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union;
6. Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA;
7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende;
8. För en ny migrationspolitik;
9. En starkare global aktör;
10. En union i demokratisk förändring.

Arbetsprogrammet innehåller 21 nya förslag, 18 förslag som ingår i s.k. REFIT-åtgärder och information om att 19 planerade förslag dras tillbaka.

Kommissionen har tydliggjort att programmet är framtaget i enlighet med principerna om bättre lagstiftning och betonar de tre institutionernas gemensamma ansvar för genomförandet av arbetsprogrammet.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2017. Det är positivt att kommissionen behåller fokus på de tio prioriteringar som den tagit fram för sin mandatperiod. Det innebär att de flesta av förslagen är

väntade och kommer att genomföras under 2017. Till dessa förslag som regeringen tidigare välkomnat hör bland annat Inre marknadsstrategin för varor och tjänster (se 2015/16:FPM17), Strategin för den digitala inre marknaden (se 2016/17:FPM24), Kapitalmarknadsunionen (se 2015/16:FPM121), Handel för alla, Migrationsagendan och genomförandet av EU:s globala strategi.

Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen kommer att få anledning att återkomma till riksdagen allt eftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens årliga arbetsprogram anger politiska prioriteringar och de initiativ som kommissionen avser att presentera under det kommande året. Kommissionen presenterade sitt arbetsprogram för 2017 den 25 oktober 2016.

1.2 Förslagets innehåll

Genom arbetsprogrammet vill kommissionen presentera förslag för att bemöta de stora utmaningar EU står inför. Ekonomisk återhämtning, arbetslöshet, migrationsströmmar, terroristhot och instabilitet i närområdena är några av de utmaningar som kommissionen bedömer att EU måste hantera. Kommissionens arbetsprogram är indelat utifrån ordförande Jean-Claude Junckers tio prioriteringar:

1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar;
2. En sammankopplad digital inre marknad;
3. En motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik;
4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas;
5. En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union;
6. Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA;
7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende;
8. För en ny migrationspolitik;
9. En starkare global aktör;
10. En union i demokratisk förändring.

Till arbetsprogrammet hör 5 bilagor som innehåller 21 nya initiativ, 18 förslag som ingår i s.k. REFIT-åtgärder och 19 förslag som kommer att dras tillbaka.

Kommissionen vill skapa möjligheter och förutsättningar för att få fler människor och framförallt unga ut på arbetsmarknaden. De har därför lagt fram ett nytt ungdomsinitiativ och planerar även att förstärka Ungdomsgarantin.

Den europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) ska fördubblas, både vad gäller varaktighet och finansiell kapacitet. Kommissionen har även presenterat en extern investeringsplan för Afrika och övriga närområdet, för att skapa jobb och tillväxt i dessa regioner.

Kommissionen ska fortsätta att jobba för att nå hållbarhetsmålen, och genomföra en handlingsplan för cirkulär ekonomi. Detta innebär att återvinning och återanvändning av plast ska förbättras, och att läckaget av plast ut i naturen ska minimeras. Hållbarhetsmålen ska även nås genom en förenkling och modernisering av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP).

Kommissionen ska tillsammans med Europaparlamentet och rådet jobba för att förbättra den fleråriga budgetramen (MFF), bland annat för möjligheten att snabbare reagera på oförutsedda händelser.

1.2.2 En sammankopplad digital inre marknad

Kommissionen ska under 2017 prioritera ett fullbordat genomförande av Strategin för den digitala inre marknaden. Detta innefattar bland annat förslaget om Paketet för mervärdesskatt gällande e-handel, e-böcker och e-publicationer samt ett förslag om borttagandet av hinder för fria dataflöden.

Kommissionen avser även fortsätta att arbeta med förslagen om bland annat digitala kontrakt, geoblockering, WiFi4EU och upphovsrätt. Under mitten av 2017 ska även kostnader för dataroaming avskaffas.

1.2.3 En motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik

Kommissionen ska enligt arbetsprogrammet prioritera implementeringen av EU:s åtaganden inom Parisavtalet och avtalet om luftfatsutsläpp med ICAO. Inom ramen för Energiunionen presenteras i slutet av det här året ett omfattande paket vilket syftar till att hantera modernisering av ekonomin genom att sätta energieffektivisering främst, fullfölja ambitionen att bli världsledande inom förnybar energi och ge en rättvis deal för konsumenter. För detta krävs lagstiftningsförslag om energieffektivitet, förnybar energi inklusive hållbarhetskriterier för biomassa, flera förslag rörande en ny elmarknadsdesign samt ett förslag om ett övergripande styrningssystem för Energiunionen. Kommissionen avser även följa upp Strategin för utsläppssnål rörlighet.

1.2.4 En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

Inom ramen för Inre marknadsstrategin avser kommissionen fortsätta arbetet med att hjälpa små och medelstora företag och uppstarts företag att växa. Inom ramen för denna strategi planerar kommissionen att stärka den inre marknaden för varor. Detta innefattar ett tidigare lanserat förslag om att stärka principen om ömsesidigt erkännande, men också ett nytt förslag om marknadskontroll. Kommissionen ska också riva hinder på tjänstemarknaden genom det sedan tidigare annonserade Tjänstepaketet.

Under 2017 ska kommissionen, som uppföljning till Rymdstrategin för Europa och Europeiska försvarshandlingsplanen, även lägga fram förslag som ska säkra tillförlitliga och kostnadseffektiva satellittjänster för offentliga myndigheter (GOVSATCOM). Kommissionen ska även lägga fram förslag för att öka privatpersoners och företags medvetenhet om vilka rättigheter de har på den inre marknaden, genom verktygen Informationsverktyg för den inre marknaden (SMIT) och Samlad digital portal (SDG).

En halvtidsöversyn av Handlingsplan för kapitalmarknadsunionen ska genomföras under kommande år, för att identifiera återstående hinder och se vilka ytterligare åtgärder som krävs.

Kommissionen föreslår även åtgärder för att komma tillrätta med skattefusk och skatteundandragande, inklusive aktiviteter i tredje land. Detta innefattar en nylansering av direktivet om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB) samt slutförandet av en lista över tredje landslagstiftning som inte möter internationell standard för god förvaltning i skattefrågor. För att underlätta hanteringen av mervärdesskatt för mindre företag ska kommissionen även ta fram åtgärder för att implementera Handlingsplan för mervärdesskatt.

1.2.5 En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union

Kommissionen ska fortsätta att arbeta för ett fördjupat samarbete inom EMU, utifrån en ny politisk och ekonomisk kontext. Detta innebär bland annat att Stabilitets- och tillväxtpakten ska utvärderas och att Eurozonen ska få en gemensam representation inom IMF.

Under nästa år ska kommissionen lägga fram förslag om etablerandet av en europeisk pelare för sociala rättigheter. Pelaren ska bidra med principer för en union som bygger på social rättvisa och fungera som en policykompass för rättvisa förutsättningar inom den sociala marknadsekonomi, för att skapa rättvisa och dynamiska arbetsmarknader och välfungerande välfärdssystem.

Kommissionen avser under 2017 fortsätta förhandlingarna om handelsavtal med USA, Japan, Mercosur, Mexiko, Tunisien och ASEAN samt söka mandat för att öppna nya förhandlingar med Turkiet, Australien, Nya Zeeland och Chile. Kommissionen ska också fortsätta sitt arbete inom WTO, bland annat med plurilaterala avtal, samt skynda på genomförandet av CETA. Europas instrument för handelsskydd ska även uppdateras och moderniseras, för att anpassas till nya ekonomiska utmaningar. När det gäller TTIP ska kommissionen främst arbeta för att befästa de resultat som hittills har uppnåtts, innan förhandlingarna med den nya amerikanska presidentadministrationen kan återupptas.

1.2.7 Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende

Kommissionen planerar att fortsätta arbetet för införandet av en Säkerhetsunion och för att förstärka kontrollen av de yttre gränserna. Detta inkluderar bland annat ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) samt förbättringar av Schengens informationssystem. Under kommande månader ska kommissionen fortsätta att implementera sin handlingsplan för att hindra finansiering av terroristverksamhet. Detta innebär bland annat en förstärkning av Europol och Europeiskt centrum för anti-terrorism.

Under nästa år ska kommissionen också arbeta med Dataskyddspaketet för att garantera ett starkt skydd när personuppgifter överförs till länder utanför EU.

1.2.8 För en ny migrationspolitik

Inom ramen för den europeiska migrationsagendan ska kommissionen, utifrån solidaritet och ansvarstagande, fortsätta att arbeta för ett snabbt och samordnat svar på flyktingkrisen. Förslagen innebär bland annat en reformerad Dublinförordning, ett nytt ramverk för vidarebosättning, förbättrad hantering av de yttre gränserna och åtgärder för att skapa lagliga migrationsvägar. Med utgångspunkt i partnerskapsramen med tredjeländer ska EU:s yttre åtgärder utifrån ett helhetsgrepp bidra till en långsiktigt hållbar och rättvis hantering av migrationen. Kommissionen ska även göra en utvärdering av de framsteg som gjorts inom migrationshanteringen, för att se var ytterligare åtgärder är nödvändiga.

1.2.9 En starkare global aktör

Genom implementeringen av Globala strategin ska EU fortsätta att använda alla tillgängliga verktyg för att stödja partnerländer i deras väg mot reformer och ekonomisk och politisk stabilitet.

Som svar på rådande och framtida säkerhetsutmaningar ska kommissionen senare i år presentera en Europeisk försvarshandlingsplan. Inom ramen för denna plan väntas också ett förslag om en europeisk försvarsfond, för att stärka forskning och innovation inom försvarsområdet.

Kommissionen ska under 2017 utarbeta element till en EU-strategi för Syrien, tillsammans med den höga representanten. Inom ramen för denna strategi ska Europa fortsätta att bidra med humanitär hjälp och arbeta för politisk transition, stabilitet och återuppbyggnad i Syrien.

Inför det femte toppmötet mellan EU och Afrika, vilket kommer att hållas under slutet av 2017, ska kommissionen föreslå en ny ansats för att definiera EU:s Partnerskap med Afrika. Kommissionens förslag kommer även bidra till diskussionerna om EU:s förhållande till länderna i Afrika, Västindien och Stilla havet (AVS-länderna) efter utgången av Cotonou-avtalet. Arbetet med Partnerskapsramen, Förvaltningsfonden för Afrika och den externa investeringsplanen visar på EU:s åtagande att bemöta globala utmaningar i partnerskap med Afrika.

1.2.10 En union i demokratisk förändring

För att återvinna medborgarnas förtroende ska kommissionen tillsammans med övriga institutioner bli bättre på att applicera principer om reglering, ansvarighet och transparens. Kommissionen ska tillsammans med Europaparlamentet och rådet säkerställa att det nya interinstitutionella avtalet för bättre lagstiftning implementeras fullt ut under 2017. Förhandlingarna med EP och rådet om det nyligen lanserade öppenhetsregistret (se 2016/17:FPM20) ska även fortsätta under kommande år.

För att säkerställa att EU:s rättsakter får avsedd effekt, planerar kommissionen att intensifiera sina ansträngningar för tillämpning, implementering och genomförande av EU-rätten. Detta innefattar bland annat ett åtgärds paket för att bättre upprätthålla regler på den inre marknaden.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt. Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Inte aktuellt.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2017. Det är positivt att kommissionen behåller fokus på de tio prioriteringar som den tagit fram för sin mandatperiod. Det innebär att de flesta av förslagen är väntade. Till dessa förslag som regeringen tidigare välkomnat hör bland annat Inre marknadsstrategin för varor och tjänster, Strategin för den digitala inre marknaden, Kapitalmarknadsunionen, Handel för alla, Migrationsagendan och genomförandet av EU:s globala strategi (EUGS). Vidare är det positivt att den sociala pelaren särskilt lyfts fram. Regeringen delar dock inte kommissionens inställning att handelspolitiska skyddsåtgärder behöver stärkas. Beträffande klimat- och miljöpolitiken är det positivt att kommissionen lyfter fram handlingsplanen för cirkulär ekonomi men regeringen hade önskat se åtaganden inom ramen för det sjunde miljöhandlingsprogrammet. Regeringen är angelägen om att förslagen fullt ut beaktar Parisavtalet.

Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen kommer att få anledning att återkomma till riksdagen allt eftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

I Europaparlamentet välkomnades arbetsprogrammet av Europeiska folkpartiets grupp (EPP). Gruppen Progressiva förbundet av socialdemokrater (S&D) gav överlag positiv respons, men hade velat se mer konkreta åtgärder avseende den sociala pelaren. Även Alliansen liberaler och demokrater för Europa (ALDE) välkomnade programmet, men ville se ett mer öppet och självkritiskt EU. Europeiska konservativa och reformister (ECR) välkomnade ett fortsatt samarbete inom klimat-, handel- och antiterrorfrågor, men ville se mer öppenhet och mindre centralisering inom EU.

De gröna/Europeiska fria alliansen (G/EFA) ville att kommissionen skulle lyssna mer på EU:s medborgare, och exemplifierade med protesterna mot CETA-avtalet. Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster (GUE/NGL) hade velat se mer fokus på skydd av arbetstagare samt ökad beskattning av storföretag. Såväl Gruppen Frihet och direktdemokrati i Europa (EFDD) som Nationernas och friheternas Europa (ENL) kritiserade kommissionen för att inte ge några svar gällande migrationen och gränsbevakningen.

Kommissionens arbetsprogram har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt. Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen avser att presentera de aviserade enskilda initiativen för behandling av rådet och Europaparlamentet.

4.2 Fackuttryck/termer

ASEAN – Samarbetsorganisation för sydöstasiatiska stater

EMU – EU:s ekonomiska och monetära union

CETA – Det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan Kanada, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan.

ICAO – Internationella civila luftfartsorganisationen

IMF – Internationella valutafonden

Mercosur – Tullunionen bestående av Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay och Venezuela.

REFIT - Kommissionens program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den. Det är tänkt att bidra till ett tydligt, stabilt och förutsägbart regelverk som stödjer tillväxt och nya jobb.

TTIP – Frihandelsavtalet som EU förhandlar om med USA

WTO – Världshandelsorganisationen